

Studiet af Geografi ved Københavns Universitet

Geografisk Tidsskrift, Bind 27 (1924)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0027-PDF/gto_0027_68885.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68885>

pdf genereret den : 22/5-2008

søkningsmetoder. Seminarieundervisningen h r även i Dorpat till l roprogrammets viktigaste delar. Av tre föredrag behandlar oftast ett allmän och två hemlandets geografi. I samband med seminarie vningarna ingå kritiker i fordringarna. Stor omsorg ägnas förandet av protokoll. Hembygdsforskningen har gått långt i Estland, och det i den geografiska inrättningen befintliga hembygdsarkiv, studenterna hopbragt,  r enastaende.

Exkursioner företagas ofta. Under dessa söker man klargöra de landskapliga faktorerna och geografiska undersökningsmetoderna i en harmonisk serie. Under exkursionen ledas deltagarna den induktiva vägen till bestämda vetenskapliga slutsatser.

Slutligen må nämnas, att Dorpats universitet å sin geografiska inrättning äger en betydande kartsamling med gamla värdefulla kartor, vilken samling givetvis har den största betydelse såsom undervisningsmaterial.

Såsom av denna knapphändiga översikt framgår äro alla geografer vid de av mig besökta högskolorna ense däri, att den geografiska forskningen fordrar grundliga förkunskaper och de ha kommit till den uppfattning, att geografien allt klarare utkristalliserar till en självständig vetenskap med egna metoder och specifik problemställning, med vilkas klargörande och värdesättande endast den geografiskt skolade mäktar.

Studiet af Geografi ved Københavns Universitet.

af

Professor M. Vahl.

Det store Flertal af dem, som studerer Geografi ved Københavns Universitet, har til Hensigt at blive Lærere ved den højere Skole. Der er her i Landet saa godt som ingen Stillinger for videnskabelige Geografer, saa at de, der ønsker at gaa videre paa den videnskabelige Bane, altid maa have Skolen i Baghaanden, indtil andre Veje aabner sig, og i Virkeligheden er Skoleembedseksamen ogsaa en fortrinlig Foruddannelse for videregaaende videnskabelige Studier. Ordningen af vor Skoleembedseksamen er i en Henseende principiel forskellig fra den Ordning, som findes i vore skandinaviske Broderlande. I disse danner Prøven i Geografi et isoleret Hele, som indenfor visse Grænser frit kan kombineres med en Del andre Fag. Hos os hører den til en bestemt Faggruppe, og Skoleembedseksamen i Geografi kan kun lages i Forbindelse med 3 andre Fag, nemlig Zoologi, Botanik og Geologi. Fordelen ved vore Nabolandes Ordning er den, at der ved de forskellige Fagkombinationer kan komme nye Synspunkter frem, som kan virke befrugtende. Paa den anden Side er Nationaløkonomien jo omtrent det eneste Fag udenfor Naturvidenskaberne, som i højere Grad vilde kunne være til Nytte for Geografen, og en Kombination af Nationaløkonomi og Geografi

vilde næppe kunne tænkes ved en Skoleembedseksamen. Paa den anden Side fordrer Studiet af Geografi, visse Forkunskaber i de forskellige Naturvidenskaber, navnlig i Geologi, som altsaa maa meddeles under Kursuset i Geografi, naar dette Fag ikke indgaar i en fast Gruppe sammen med de  vrige Naturfag.

Ved Københavns Universitet omfatter altsaa Skoleembedseksamen i den biologiske Faggruppe under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet de fire Fag: Zoologi, Botanik, Geologi og Geografi. Af disse vælger Studenten det ene til Hovedfag, medens de andre er Bifag. Foruden de tre større Bifag har han endnu to mindre Bifag nemlig Fysik og Kemi. Der fordres til Studiet baade af Geografi og de andre af Gruppens Fag visse Kundskaber i Fysik og Kemi, men tillige kvalificerer Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi Kandidaten til at undervise i de lavere Klasser i Fysik og Kemi. Dette er naturligvis en Fordel for Kandidaten, der paa den Maade bliver mere anvendelig men paa den anden Side undgaas det ikke at give en Del mere Arbejde og gøre Studietiden længere end det vilde være Tilfældet, dersom man blot tog Sigte paa at bibringe Studenten de Kundskaber i

Fysik og Kemi, som fordres for at kunne følge med i hans egentlige Fag.

Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi tages i tre Dele. Naar den unge Rus kommer ind til Universitetet, begynder han straks, samtidig med at han læser til Filosofikum, at forberede sig til den første Del af sin Embedseksamen, som omfatter Fysik og Kemi. Tillige begynder han at høre Forelæsninger i nogle af de øvrige Fag. For Geografiens Vedkommende er der til Tiden før Eksamens første Del henlagt et Begyndelseskursus i Almindelig Geografi, som varer to Halvaar med to ugentlige Timer. I disse gennemgaas Hovedtrækkene af Jordens Bevægelse, Stedsbestemmelse, Kortprojektioner, Klimalære, Oceanografi og Plantegeografi. Kursuset foregaar i Form af Eksaminatorier og Samtaler. Den største Vanskelighed er at finde en brugelig Lærebog. De engelske og franske er ikke gode. Vi havde fundet en brugelig Lærebog paa tysk, men den er udsolgt og udkommer paa Grund af Tidernes Ugunst ikke mere. Det er et meget stort Arbejde at fremstille en god Universitetslærebog i almindelig Geografi. Alle de Forsøg, som hidtil er gjort, er i Virkeligheden strandet paa det Faktum, at det overstiger et enkelt Menneskes Kræfter at trænge tilstrækkelig til Bunds i alle Geografiens Discipliner. En virkelig god Bog kan kun ventes at fremgaa af Samarbejde mellem flere Forfattere, som hver er Specialist i sin Del af Faget. Endelig støder det i disse Tider paa store økonomiske Vanskeligheder at faa en Universitetslærebog frem, som kun kan vente et meget begrænset Antal Læsere.

Halvandet Aar efter Studentereksamen tages i Reglen den første Del af Embedseksamen, og Studenten kan nu helt vi sine Kræfter til Studiet af Naturhistorie og Geografi. Endnu er der kun ringe Forskel paa, om et Fag er Hovedfag eller Bifag, men det falder naturligt at lægge mest Vægt paa det Fag, som fanger Interessen stærkest. Undervisningen i Geografi bestaar nu i et kort Kursus i Kulturgeografiens Grundprincipper samt Gennemgang af de enkelte Verdensdeles og Landes Geografi, hvortil det korte Kursus i Almindelig Geografi har leveret Forbundskaberne. Hvad Hovedvægten lægges paa, siger egentlig sig selv, det er Geografiens to altovervejende Hovedsynspunkter først at vise, hvorledes et Lands Erhvervsbetingelser afhænger af dets Naturforhold, dernæst at vise, hvorledes disse Erhvervsbetingelser udnyttes mere eller mindre fuldstændig

som Følge af Befolkningens højere eller lavere Kulturstandpunkt. Det er disse to Hovedsynspunkter, som deler Geografien i dens to Hoveddele: den fysisk-biologiske Geografi og Erhvervs- og Kulturgeografien. I Erkendelsen af, at det altid maa overstige en enkelt Mands Kræfter at præstere fuldt videnskabelig Undervisning i alle Geografiens Fag, blev der i Fjor ansat en Lektor til Hjælp for Professoren. Det er saa Tanken, at Lektoren og Professoren altid skulde have Specialitet i hver sin af Geografiens to Hoveddiscipliner.

Undervisningen foregaar ogsaa paa dette Trin i Form af Eksaminatorier og Samtaler. Tiden mellem første og anden Del af Skoleembedseksamen er beregnet til tre Aar. I denne Tid vil det næppe være muligt at gennemgaa alle Europas Lande og de fremmede Verdensdele, men det maa anses for vigtigere at faa en vis Del af Stoffet gennemgaaet grundigt, saaledes at Studenten kan blive fortrolig med Methoden og de geografiske Synspunkter. Han skal jo netop uddannes til at staa paa egne Ben og selvstændig at kunne tilegne sig et Stof, saa det maa anses for at være af ringere Betydning, om han maa tilegne sig en Del af sit Eksamenspensum paa egen Haand.

De Studenter, som har valgt Zoologi eller Botanik til Hovedfag, gaar op i Geografi ved anden Del af Embedseksamen. De, som har Geologi eller Geografi til Hovedfag, gemmer Geografien til tredje Del, som normalt tages halvandet Aar efter anden Del, altsaa efter 6 Aars Studietid. Geografen har nu kun sit Hovedfag og dermed nær beslægtede Geologi at sysle med. Saa fremt han ikke har gjort det i Forvejen, maa han nu vælge sig et Speciale, enten et Land eller en af Geografiens Underdiscipliner, som han vil gøre til Genstand for et indgaaende Studium. Dette Studium maa han udføre paa egen Haand, naturligvis under Vejledning af Professoren. I øvrigt følger Studenten de af Eksaminatorierne for Bifagsfolkene, som han synes, at han har Brug for, men dernæst holdes Øvelser for Hovedfagsfolkene. Dels faar de skriftlige Opgaver at besvare, som saa bagefter diskuteres, dels holdes kartografiske og andre Øvelser. Vi lægger her ikke Vægten paa, at Geografen selv skal lære at optage Kort i Naturen eller udføre fine Korttegninger. Dette hører ind under Landmaalernes og Generalstabens Arbejde, og det vilde tage en uoverkommelig lang Tid at skaffe sig den fornøden tekniske Færdighed. Hovedvægten lægges paa, at Geografen forstaar For-

dele og Mangler ved de forskellige Kortprojektioner og at han kan beregne og tegne Skitser til Kurvekort af forskellig Art, som saa kan udføres af den teknisk uddannede Person.

Undervisningen i Geografi foregaar paa Universitetets geografiske Laboratorium i Studiegaarden, som har fortrinlige Lokaler og i mange Henseender er vel indrettet. Det blev taget i Brug 1916, og til Trods for de faa Aar det har eksisteret, er dets Bibliothek ved Køb og ved betydelige Gaver vokset op til at være fuldt ud tilfredsstillende. Anderledes stiller det sig med Samlingen af Instrumenter og Kort, som endnu er ret mangelfuld, men som det forhaabentlig ad Aare lykkes at faa suppleret.

Hvad der hidtil har været fortalt om Universitetets Undervisning i Geografi har handlet om Forberedelsen til Skoleembedseksamen. Foruden kan der i Geografi som i andre Fag tages Magisterkonferens, som giver en mere videnskabelig Uddannelse i Hovedfaget, men hvor der af Bifag medtages saa meget, som er nødvendigt som Basis for Studiet af Hovedfaget. Den ringere Uddannelse i Bifagene og Udeladelsen af de Bifag, som er unødvendige for Hovedfaget, gør en Magister ukvalificeret som Lærer ved den højere Skole, men til Gengæld opnaar han en betydelig bedre Uddannelse i sit Hovedfag end Skolemændene. Studietiden er den samme for begge.

Nu lyder fra alle Sider Kravene om forkortet Studietid, og det er jo kun rimeligt, at mange unge Mennesker ømmer sig ved at anvende 6 Aar eller mere paa en Uddannelse, som kun fører til saa elendige Stillinger som Lærerens ved de højere Skoler. Man har da udarbejdet et Forslag til Ændring af Skoleembedseksamen, hvorefter Studietiden skulde reduceres til normalt at være $4\frac{1}{2}$ Aar. En saadan Reduktion vil naturligvis ikke kunne ske uden væsentlig at forringe Uddannelsens Omfang og Kvalitet. Man paatænker at afskaffe Fysik og Kemi som Bifag, og reducere Undervisningen i disse Fag til det Omfang, som er nødvendig for Forstaaelsen af Naturhistorien og Geografien, altsaa til kun lidt udover Fordringerne til mathematisk Artium. Dernæst paatænkes det at opgive Hovedfaget, saaledes at alle Skolemænd faar samme Uddannelse i Zoologi, Botanik, Geologi og Geografi. Derved bliver Skoleembedseksamen ikke mere en tilstrækkelig Fordannelse for den fremtidige Videnskabsmand, men man paatænker at indføre en Ordning saaledes, at der aabnes Adgang for den, som har taget Skoleembedseksamen til efter nogle Aars Arbejde med et Hovedfag at tage Magisterkonferens i dette. Man vil derved faa en Uddannelse, som vel for Hovedfagets Vedkommende er noget ringere end den sædvanlige Magisterkonferens, men som til Gengæld yder Fordele ved en alsidigere Uddannelse i Bifagene.

Geografisk-geodætisk Ekspedition til Vestgrønland Sommeren 1922.

Af

Oberstløjtnant P. F. Jensen.

(Slutning).

I Julianehaab blev vi overordentlig venligt og gæstfrit modtagne af den fungerende Kolonibestyrelse Rasmussen. Allerede samme Aften trak vi Antennerne til »den traadløse«, saaledes at vi straks den næste Morgen kunde faa Tidssignaler fra Nauen. Og den 6 August blev en rig Arbejdsdag med Bredde- og Tidsbestemmelser ved Solen om Dagen og Bredde-, Tids- og Azimuthbestemmelser ved Stjerner om Natten.

Den 8. fortsattes Observationerne af Stjernerne, og hermed havde jeg et rigeligt Materiale til Bestemmelsen af denne Plads. Resultatet blev følgende:

Bredden $60^{\circ} 42' 58'' \pm 1''.3$

Længden $3^h 04^m 09^s.5 \pm 0^s.15$

Azimuth af Peters Varde, Spids $283^{\circ} 17' 41''$

Der maalttes tillige en Horisont til andre Varde og Terraingenstande. Stationen ligger ved Flag-